

PANKIT JA YRITYSRAHOITUS FINANSSIKRIISISSÄ

Veli-Matti Mattila
Pääekonomisti

FK | Finanssialan Keskusliitto

ESITYKSEN SISÄLTÖ

1. Yritysrahoituksen keskeiset piirteet eri maissa ennen finanssi- ja velkakriisiä
  - Fokus: yksityinen velkamuotoinen rahoitus
2. Yritysrahoituksen nykyiset muutosvoimat
  - Fokus: pankkisääntelyn ja kriisin tuomat muutospaineet
3. Pankkien ja yritysrahoituksen tilanne Suomessa ja euroalueella
  - Fokus: pankkien luotonanto

YRITYSRAHOITUKSEN PIIRTEET ERI MAISSA ENNEN KRIISIÄ

YRITYSRAHOITUKSEN RAKENNE ENNEN KRIISIÄ

Yritysten velkamuotoisen rahoituksen jakauma vuonna 2005, % velkakannasta

	Lainat	Velkapaperit
Euroalue	89	11
Yhdysvallat	61	39
Japani	80	20
Iso-Britannia	74	26

Lähde: Corporate Finance in the Euro Area, ECB Occasional Paper No 63/2007

YRITYSRAHOITUKSEN RAKENNE ENNEN KRIISIÄ

Yritysten velkamuotoisen rahoituksen jakauma vuonna 2005, % velkakannasta

	Lainat	Velkapaperit
Euroalue	89	11
- Espanja	99	1
- Ranska	78	22
- Saksa	92	8
- Suomi	86	14
Yhdysvallat	61	39
Japani	80	20
Iso-Britannia	74	26

Lähde: Corporate Finance in the Euro Area, ECB Occasional Paper No 63/2007

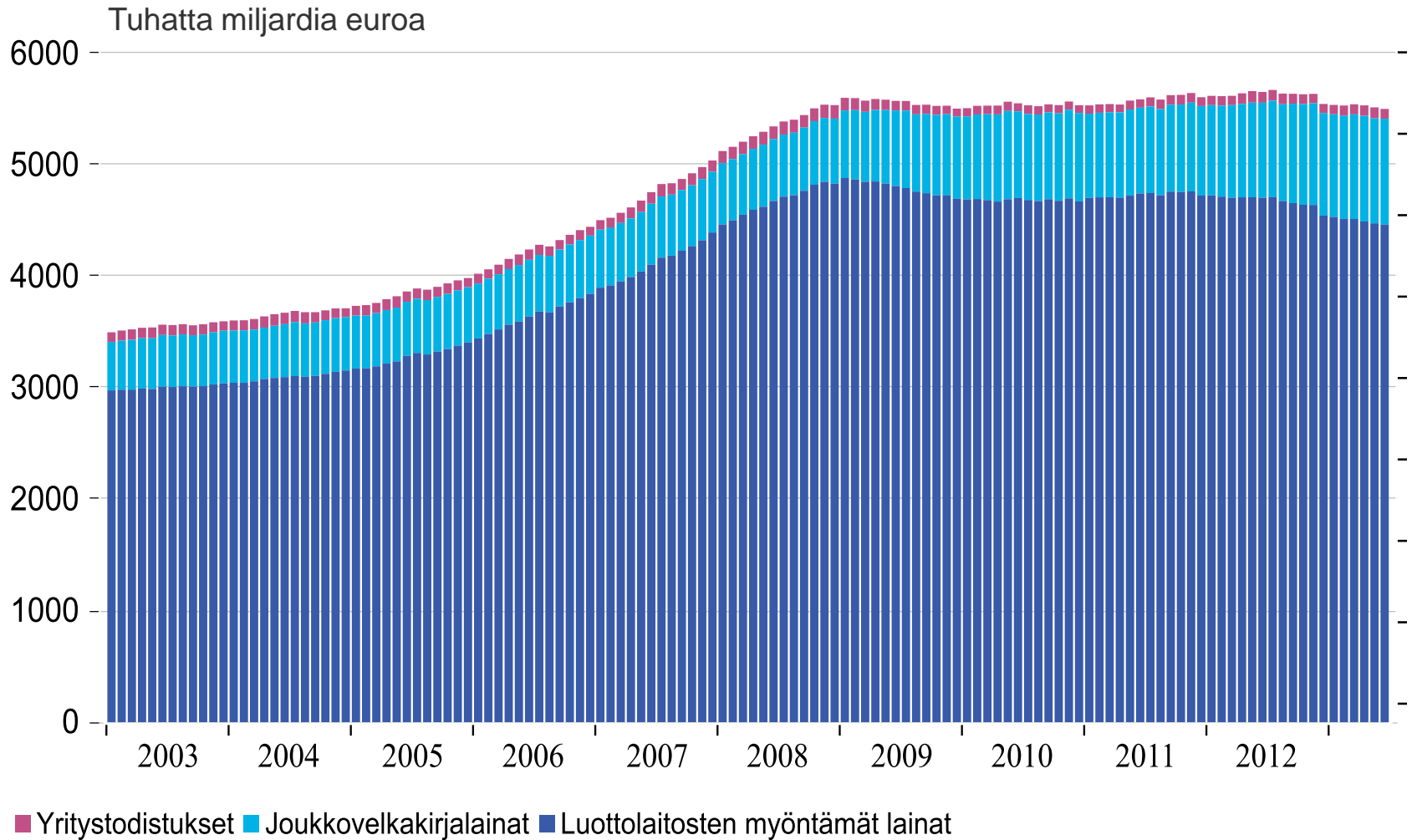

YRITYSRAHOITUKSEN KEHITYSTRENDIT EUROALUEELLA ENNEN KRIISIÄ

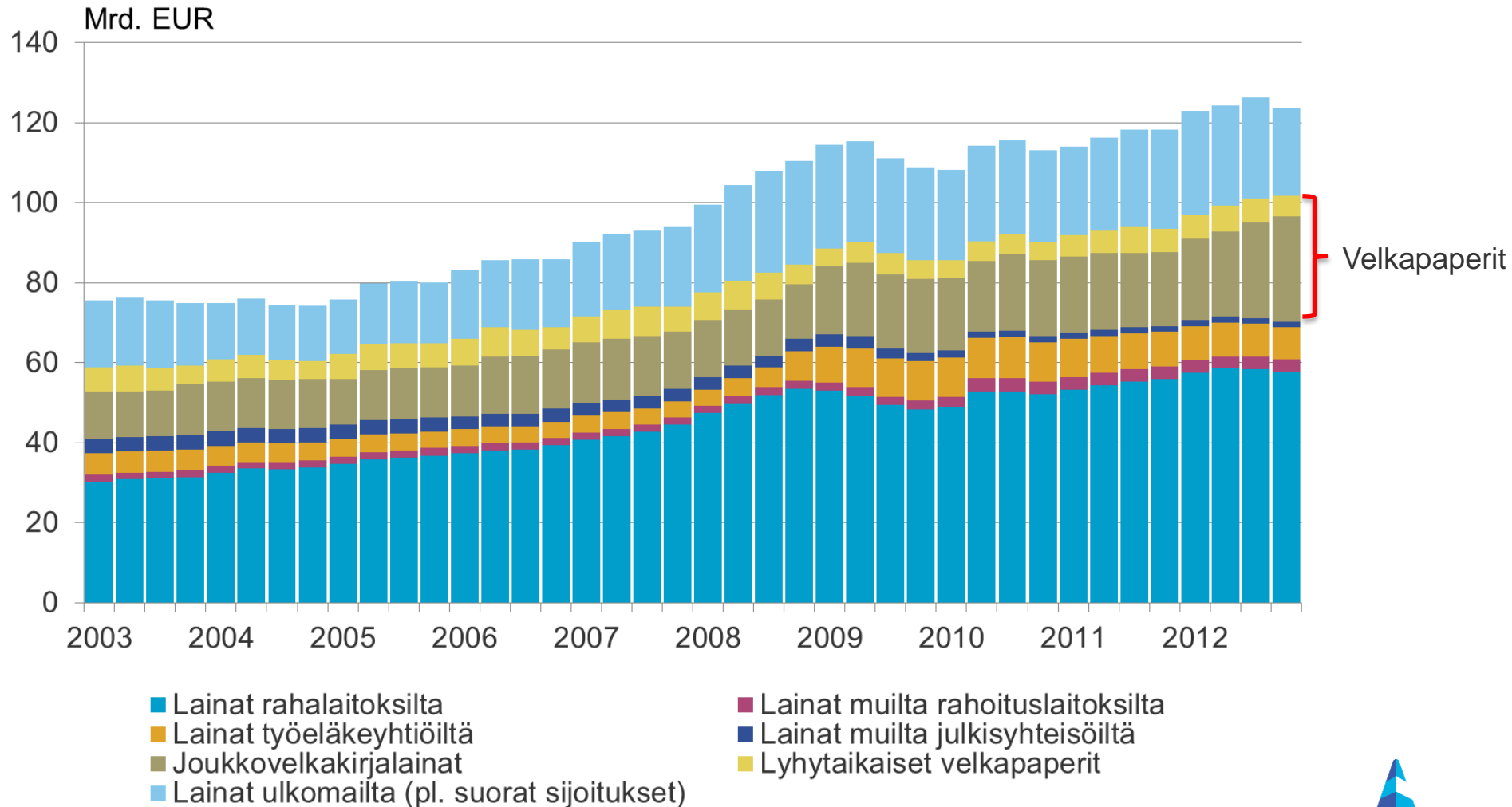
- Yritysten velkaantuneisuus (velka/BKT) oli kasvussa yleisesti
  - Taustalla investointien kasvu ja yrityskauppojen runsaus
  - Rahoituksen saatavuuden paraneminen edesauttoi kehitystä
- Markkinaehtoisen rahoituksen tarjonta oli lisääntymässä mutta pankkirahoituksen rooli oli yhä keskeinen
  - Hyvä markkinatilanne tuki joukkovelkakirjarahoitukseen kasvua
  - Osakekurssien nousu lisäsi oman pääoman ehtoisen rahoituksen kasvua
- Pankkien rooli oli muuttumassa: luottoriskit pois omasta taseesta
  - ”Originate-and-hold” → ”Originate-and-distribute”
  - ➔ Lisäsi yrityksille tarjolla olevan rahoituksen määrää
- Institutionaalisten sijoittajien merkitys oli kasvussa
  - Eläke- ja vipurahastot, vakuutusyhtiöt ym.
  - ➔ Uusia rahoituslähteitä yrityksille

YRITYSTEN VELKARAOITUKSEN KEHITYS EUROALUEELLA

YRITYSTEN KOROLLINEN VELKA SUOMESSA

YRITYSRAHOITUKSEN NYKYISET MUUTOSVOIMAT

YRITYSRAHOITUSTA MUOVAAVAT TEKIJÄT EUROALUEELLA JA SUOMESSA

- Vakavaraisuus- ja maksuvalmiussäätelyuudistukset rajoittavat pankkien luotonantokykyä ja kiristävät sen ehtoja
- Myös pankkien varainhankinnan kallistuminen/vaikeutuminen heijastuu niiden luotonantokykyyn
- Heikko taloustilanne lisää luotonannon ja sijoittamisen riskejä
- Sijoittajien riskinottohalukkuuden muutokset ja salkkujen uudelleenallokointi ohjaavat osaltaan sijoituksia
  - ”Home bias” kasvussa eräissä maissa
  - Matalat (reaali-)korot pakottavat etsimään tuottoja uusista lähteistä
- Moni yritys yrittää pienentää velkaantumistaan (deleveraging)
  - Investoinnit ja yrityskaupat vähäisiä

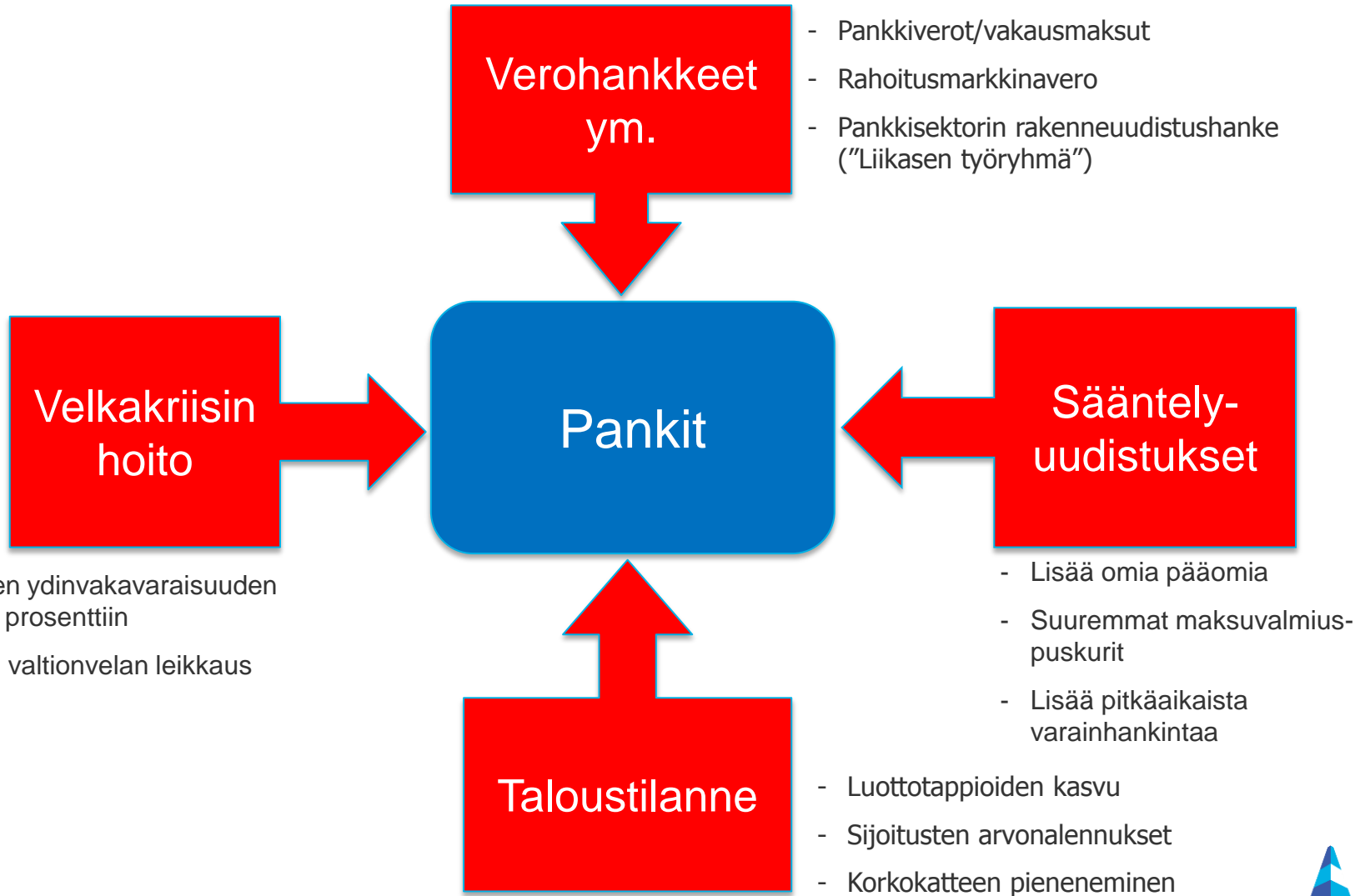

YRITYSRAHOITUKSEN MUUTOSTRENDIT

- ➔ Yritysten markkinaehtoinen rahoitus kasvanut Euroopassa pankkirahoituksen kustannuksella
  - Alkuvuonna 2013 uusien jvk-lainojen määrä ylitti uudet pankkiluotot
  - Suomessa samanlaisia selviä merkkejä tilanteen muuttumisesta
  - Huom. Pk-yritykset edelleen hyvin riippuvaisia pankkirahoituksesta
- ➔ Sijoittajat etsivät tuottoja hyvälaatuisista yrityspapereista
  - Voimistaa osaltaan yritysten siirtymistä markkinarahoitukseen
- ➔ Sijoittajat kiinnostuneita katetuista joukkolainoista (covered bond)
- ➔ Viennin rahoitus kärsinyt Euroopan pankkirahoituksen tiukkuudesta
  - Julkinen rahoitus ja aasialaiset pankit olleet korvaavia rahanlähteitä

EUROOPAN PANKKEJA "PURISTAVAT" TEKIJÄT

EUROOPAN PANKKEJA "PURISTAVAT" TEKIJÄT

Verohankkeet

- Pankkiverot/vakausmaksut
- Rahoitusmarkkinaverot

Euroopan pankkien kannalta:

- Markkinarahoituksen saatavuus vaikeutunut ja/tai sen hinta noussut
- Omia pääomia vahvistettava vaikeassa markkinatilanteessa
- Verotus kiristymässä
- Saamisten arvo alentunut, luottoriskit kasvaneet

→ **Yleinen paine nostaa korkomarginaaleja ja tiukentaa luotonannon ehtoja**

→ **Osalla pankeista paine pienentää taseen kokoa ja vetäytyä joiltain markkinoilta**

Taloustilanne

- Luottotappioiden kasvu
- Sijoitusten arvonalennukset
- Korkokatteen pieneneminen

Velkakriisihoito

Stabilitusohjelmat

- Pääomia
- maksuvalmius-

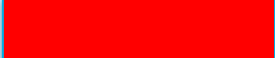
- aikaista
- hintaa

PANKKIEN JA YRITYS- RAHOITUKSEN TILANNE

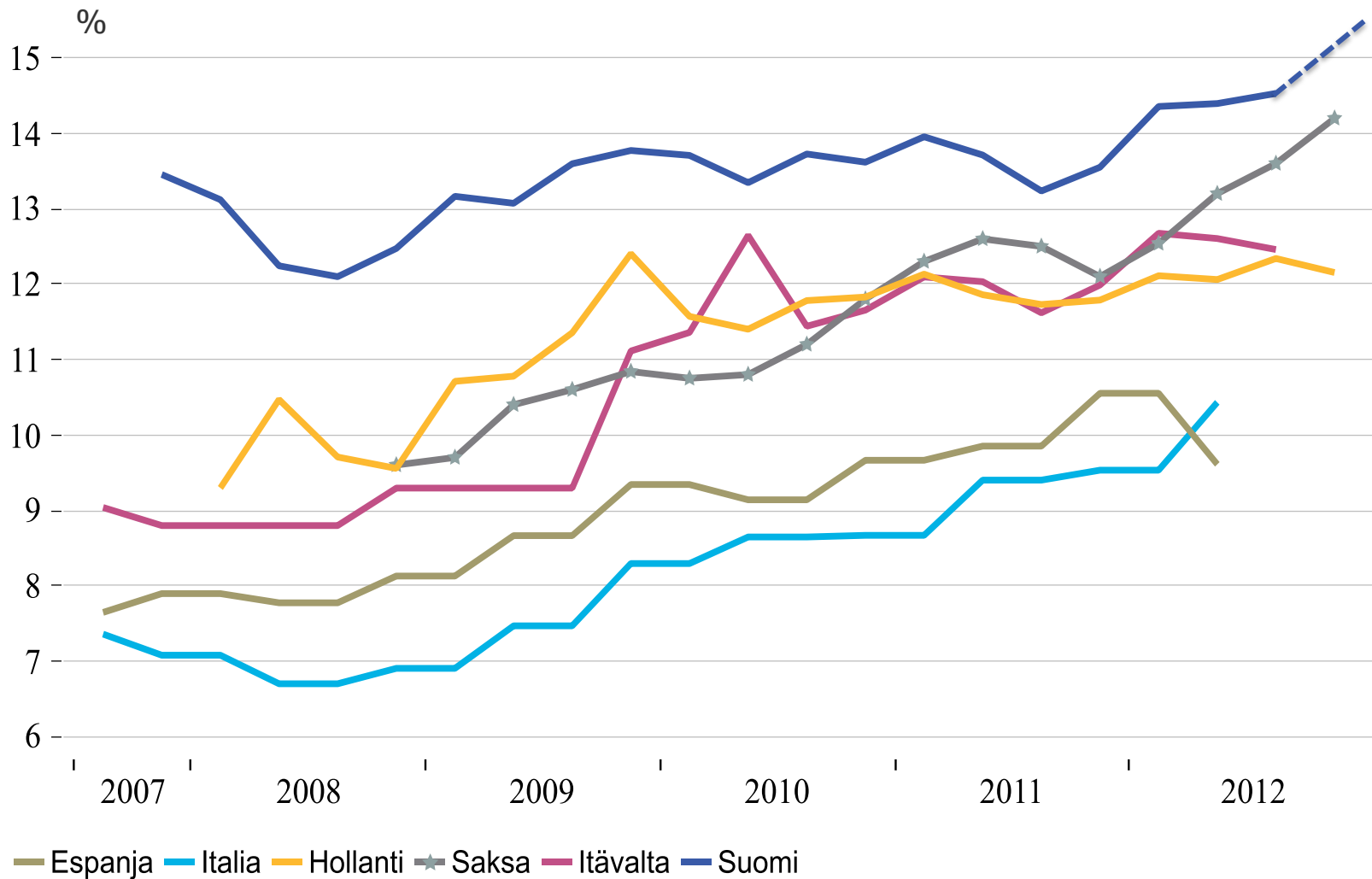
EUROOPAN PANKKISEKTORIN TILANNE (EBA 2013)

Riskin lähde	Riskitaso	Riskien kehityssuunta
Luottoriskit		Kasvussa
Markkinariskit		Ennallaan
Kannattavuus		Kasvussa
Rahoituksen saatavuus		Kasvussa
Rahoitusrakenne (velkavipu)		Ennallaan
Markkinoiden pirstoutuminen		Ennallaan
Julkiseen talouteen liittyvät riskit		Ennallaan

Lähde: Risk Assessment of the European Banking System, European Banking Authority, July 2013

PANKKIEN YDINVAKAVARAISUUS

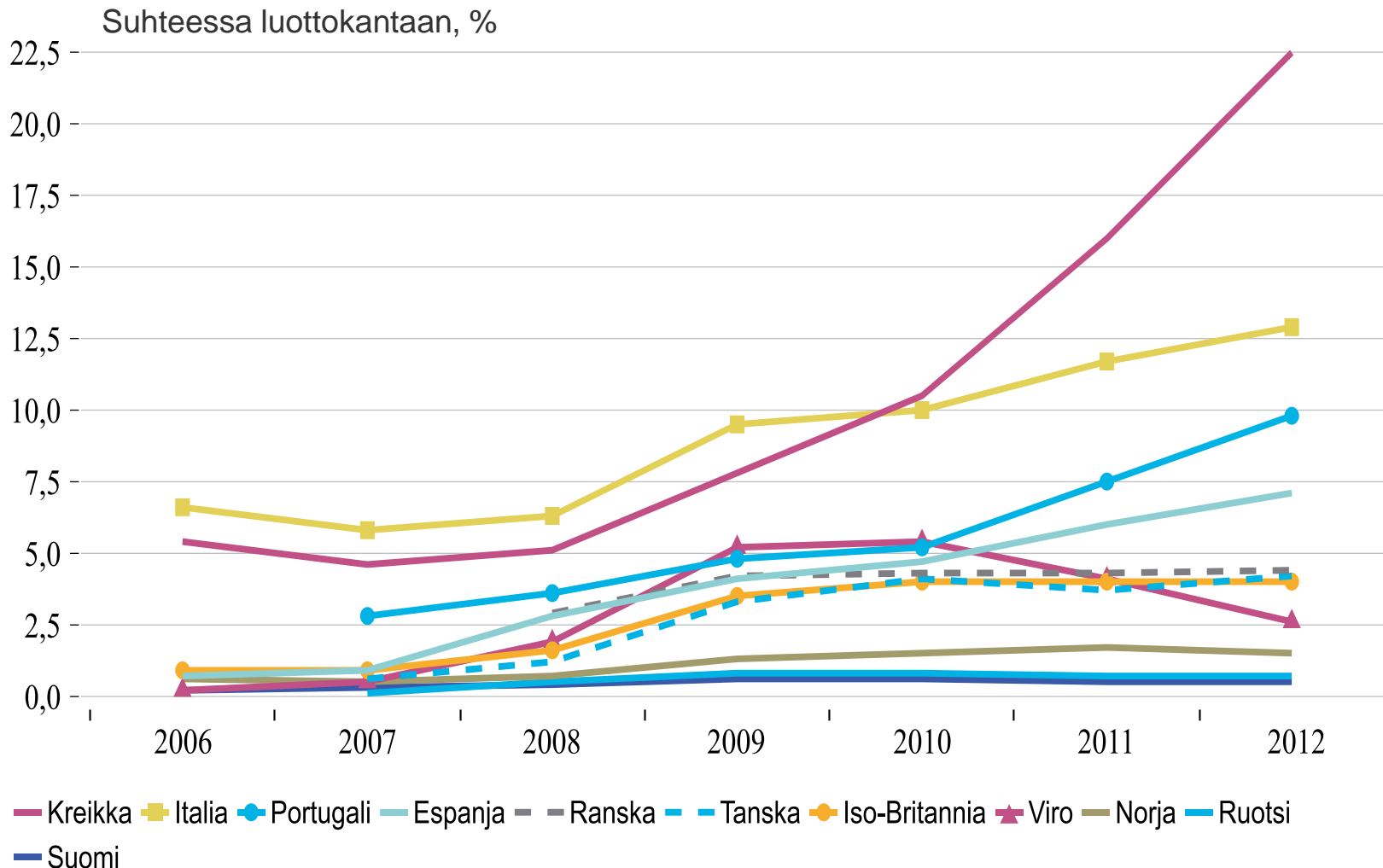

Lähde: Macrobond/IMF

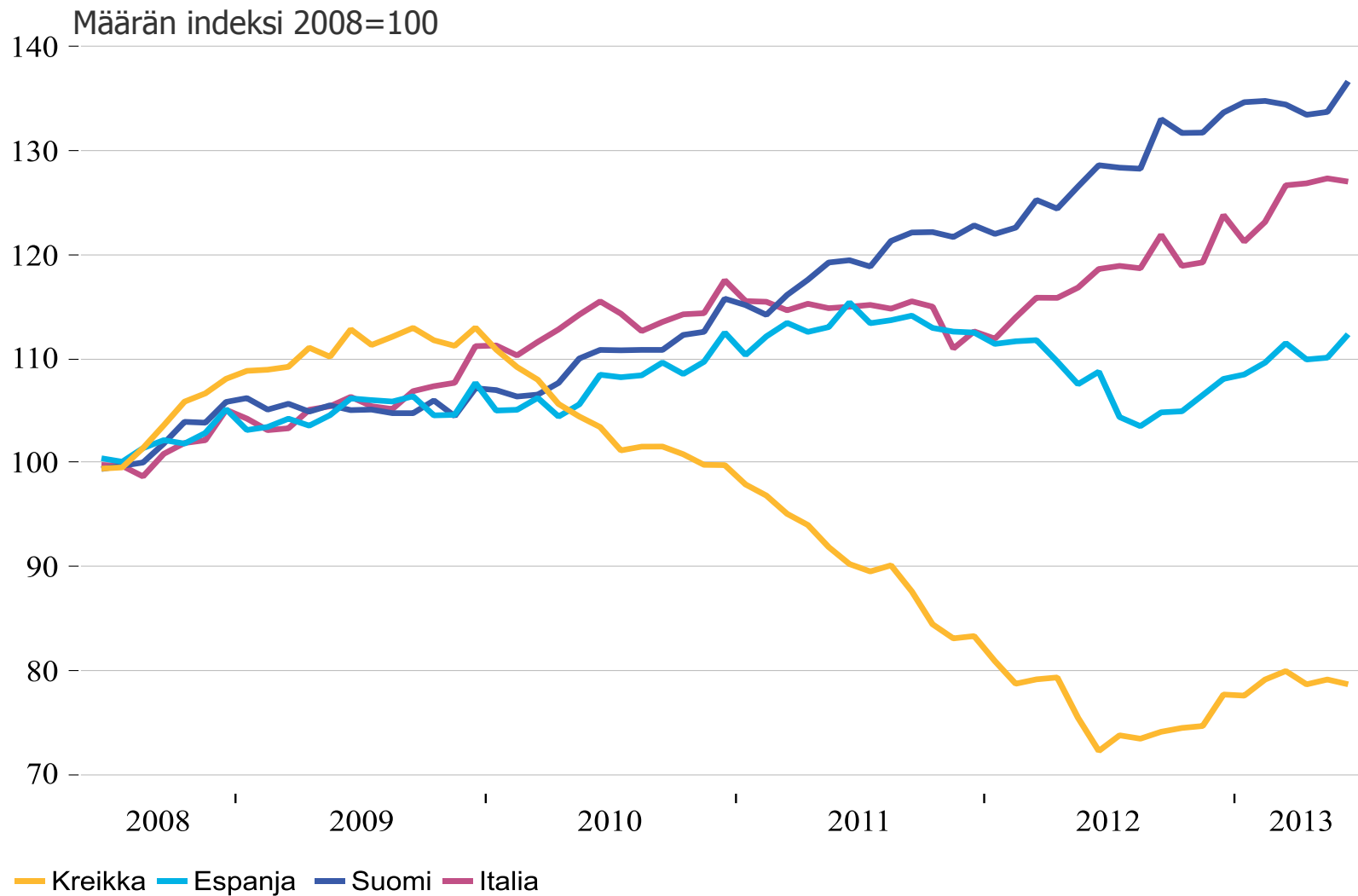

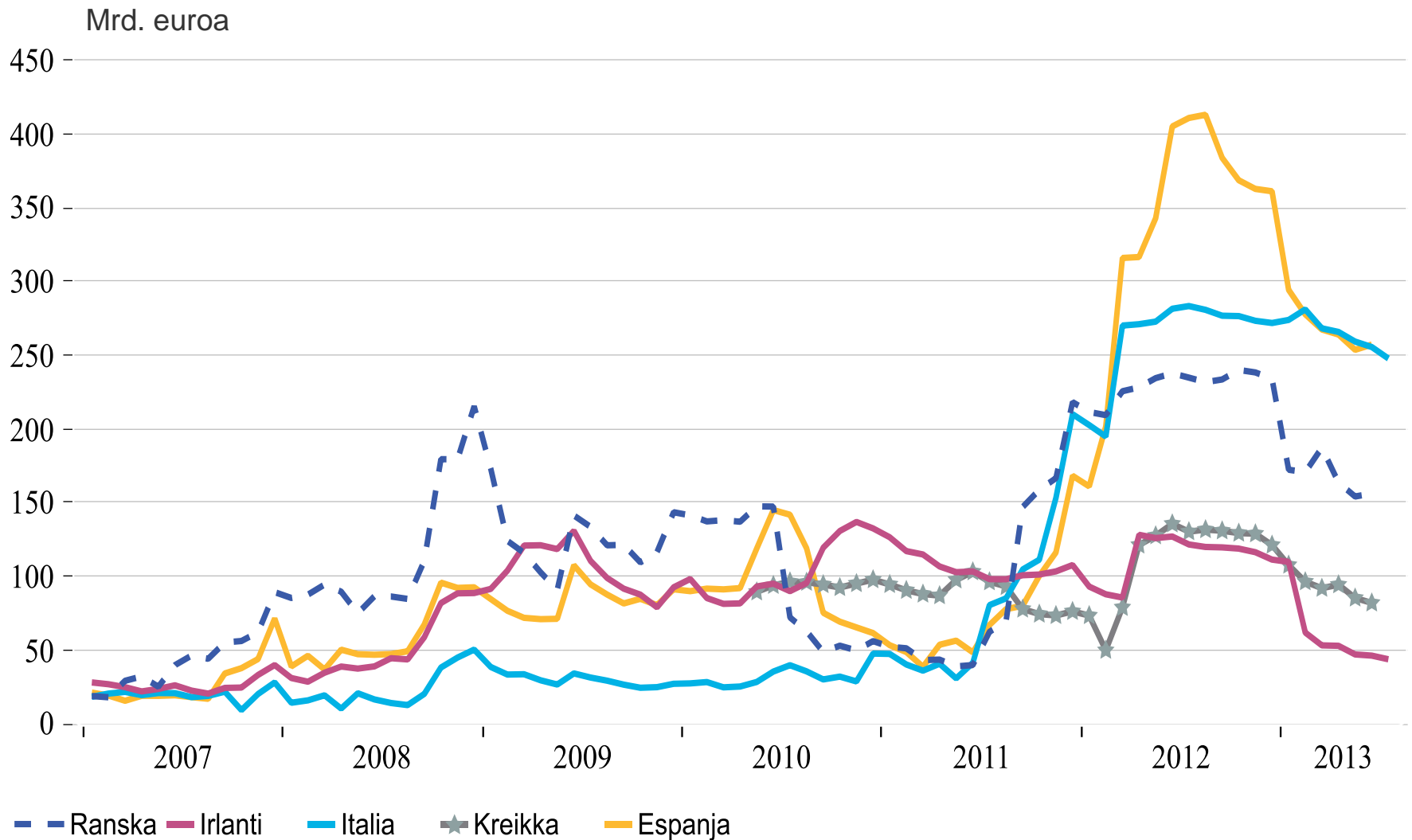
PANKKIEN JÄRJESTÄMÄTTÖMÄT SAAMISET

YLEISÖN TALLETUSTEN KEHITYS

KESKUSPANKKIEN LUOTOT PANKEILLE

SUOMEN PANKKISEKTORIN TILANNE

- Ydinvakavaraisuus 15.5 %, vakavaraisuus 17.0 % (31.12.2012)
  - Hyvä vakavaraisuus ja vähäiset sijoitukset kriisimaihin tukeneet pankkien varainhankintaa koko kriisin ajan
    - Lyhytaikaista markkinarahoitusta hyvin saatavilla
    - Katetuille joukkolainoille ollut kysyntää
    - Tavanomaisten joukkolainojen markkinat eivät ole toimineet euroalueella normaalisti – vaikuttaa myös Suomen pankkeihin
  - Suomen pankit eivät ole riippuvaisia EKP:n rahoituksesta
- ➔ Luotonanto yrityksille ja kotitalouksille jatkunut
- Varainhankinnan kallistuminen, luottoriskien kasvu ja sääntelyuudistukset näkyvät kuitenkin mm. lainamarginaaleissa

SUOMEN LUOTTOLAITOSTEN SAAMISET EUROALUEEN KRIISIMAISTA

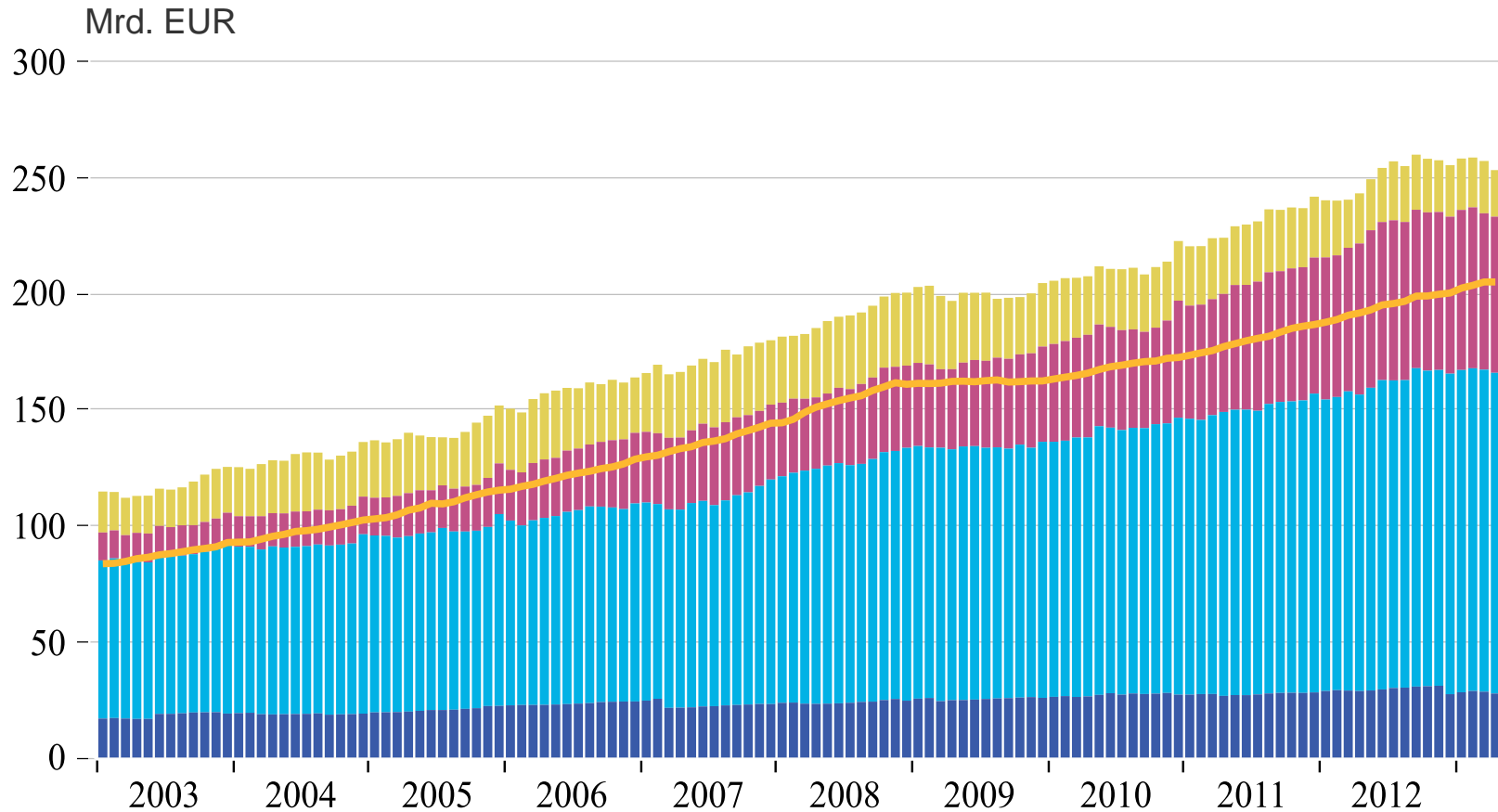
Miljoonaa euroa

	Kesäkuu 2012	Kesäkuu 2013
Kreikka	20	3
Irlanti	620	354
Italia	1 640	1 152
Portugali	108	55
Espanja	1 866	1 239
Yhteensä	4 254	2 803

Lähde: Suomen Pankki

SUOMEN LUOTTOLAITOSTEN VARAINHANKINTA*

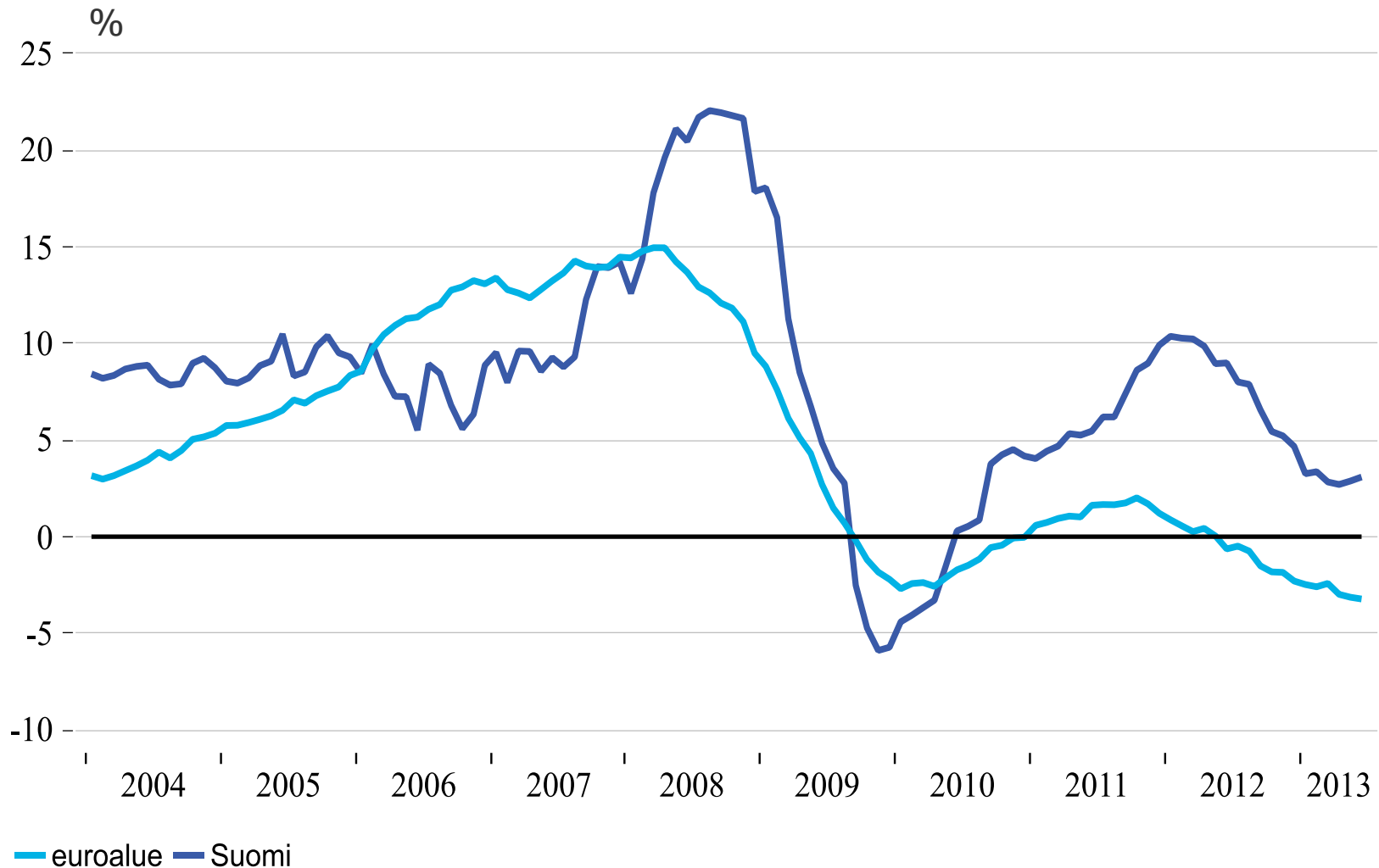
— Lainat yleisölle ■ Velkapaperit, enintään 1 v. ■ Joukkovelkakirjalainat, yli 1 v. ■ Yleisön talletukset
■ Oma pääoma ja varaukset

Lähde: Macrobond/Suomen Pankki

* Pl. Interbank-talletukset

YRITYSLUOTTOKANNAN VUOSIKASVU*

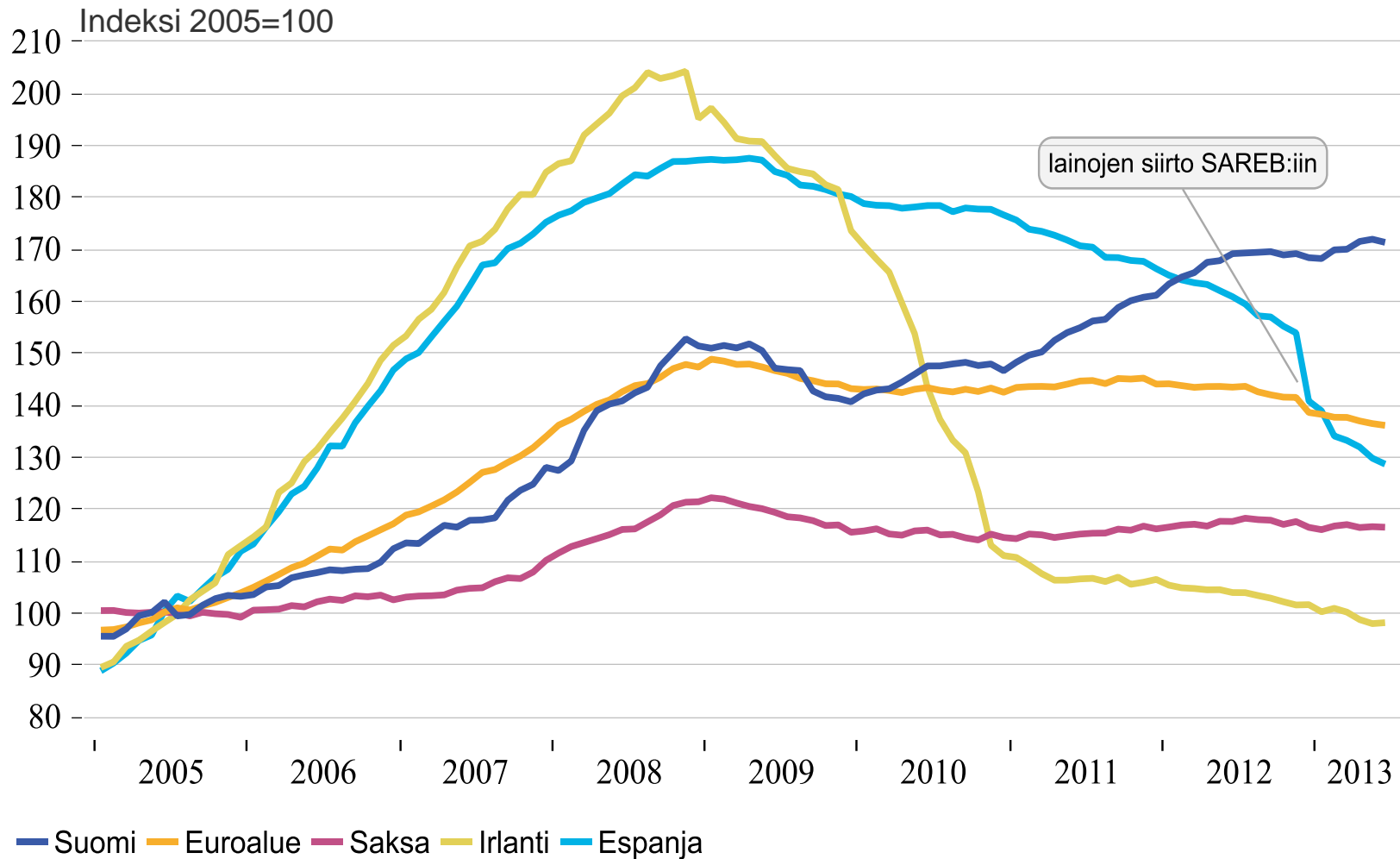

Lähde: Macrobond/EKP

* Kaikki valuutat, ml. asuntoyhteisöt

YRITYSLUOTTOKANNAN KEHITYS ERÄISSÄ EUROALUEEN MAISSA

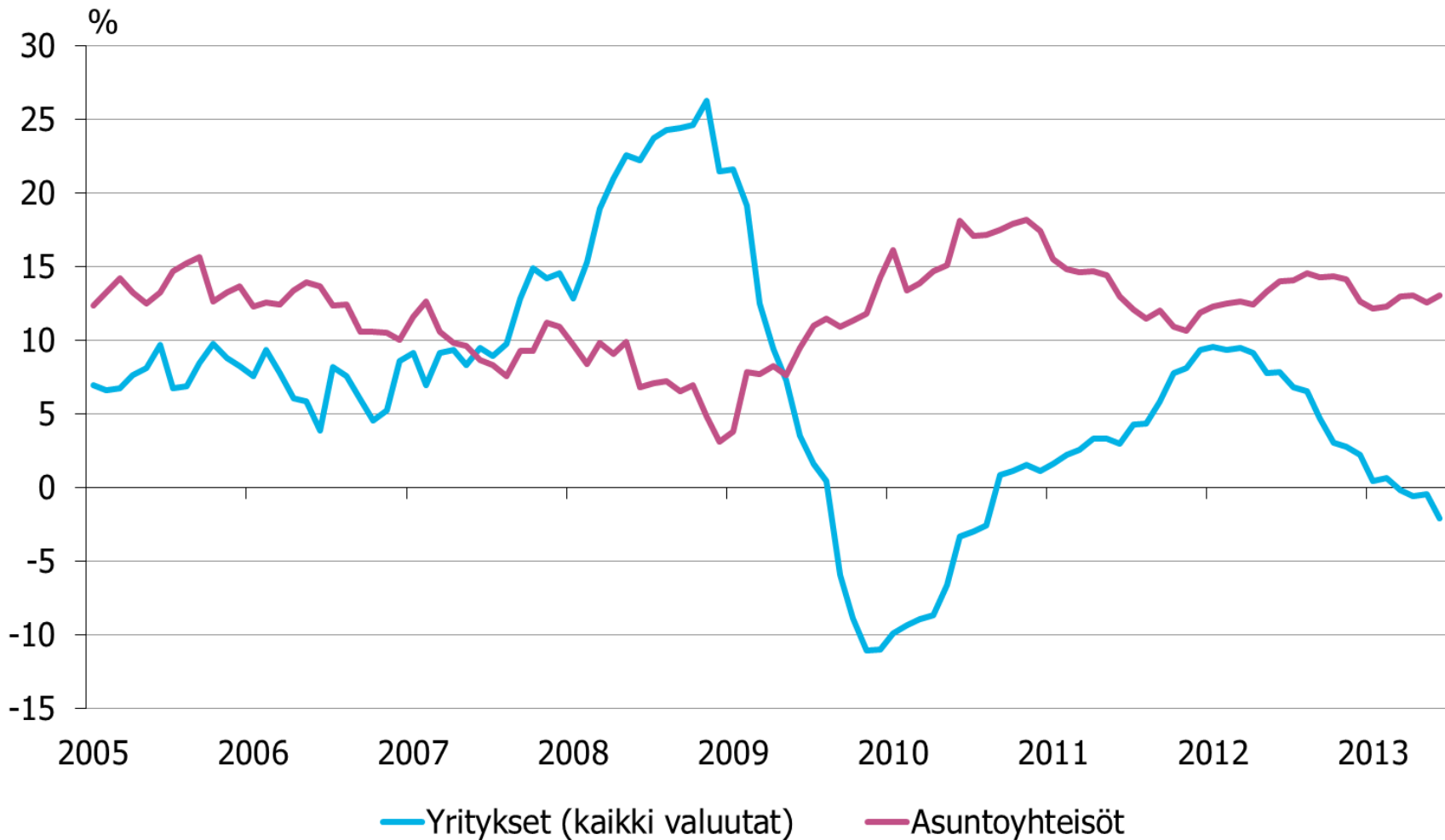

Lähde: Macrobond/EKP

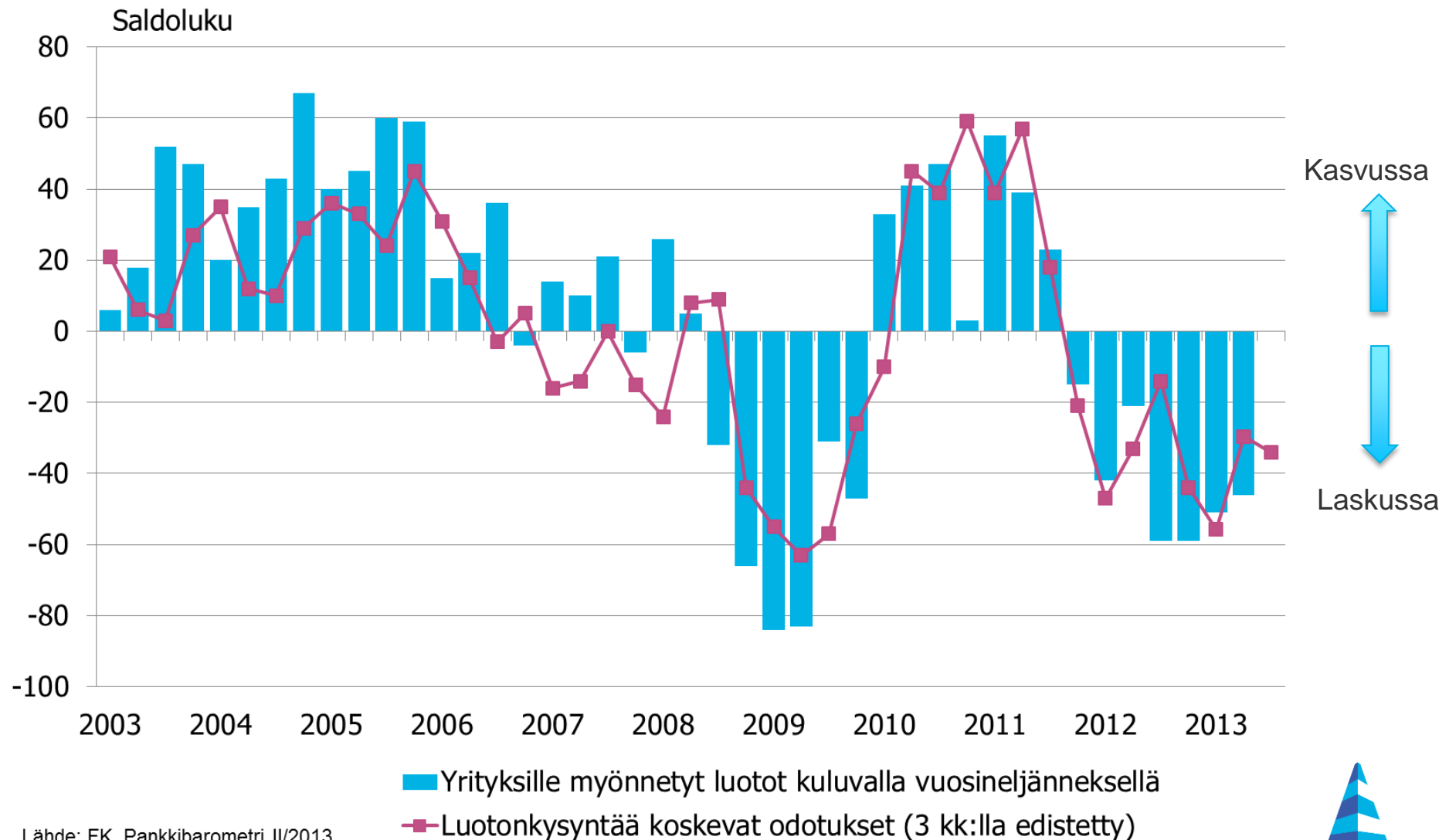
YRITYS- JA ASUNTOYHTEISÖLUOTTOJEN KASVU SUOMESSA

Lähde: Suomen Pankki

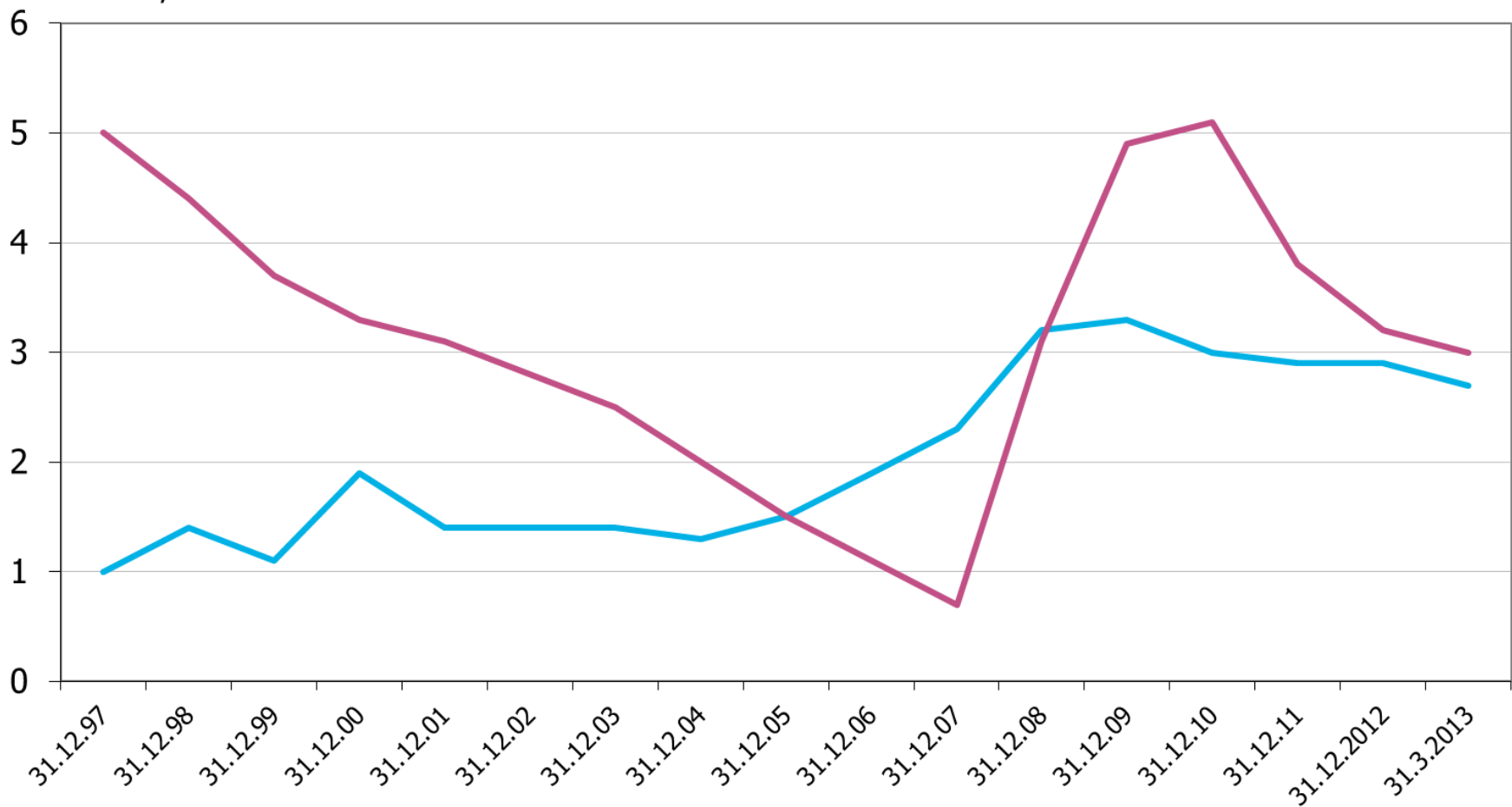

YRITYSLUOTTOJEN KYSYNTÄ SUOMESSA

TYÖELÄKEYHTIÖIDEN TAKAISINLAINAUS

kanta, mrd. euroa

*) Keva ja VER eivät sisälly lukuihin

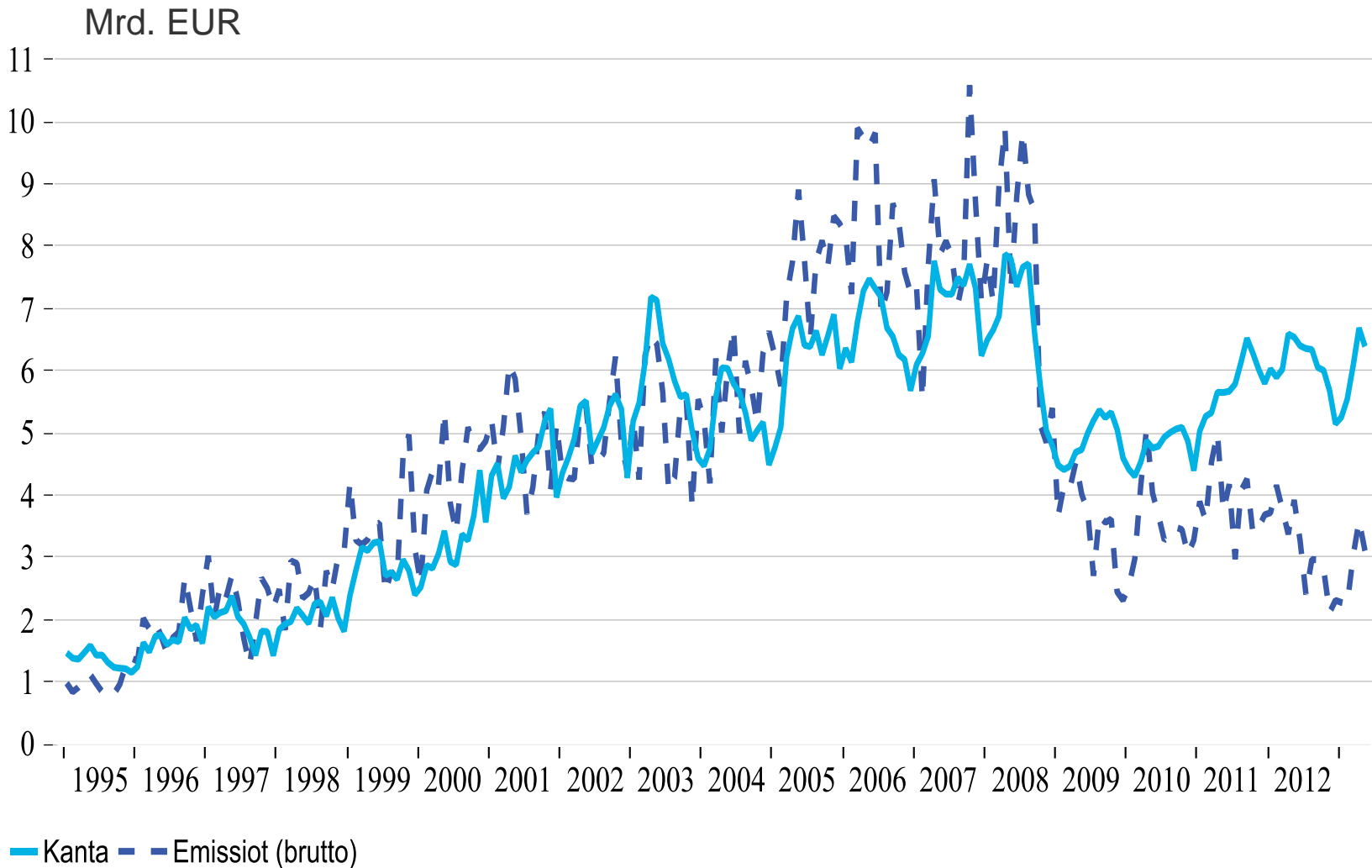
Lähde: TELA

27

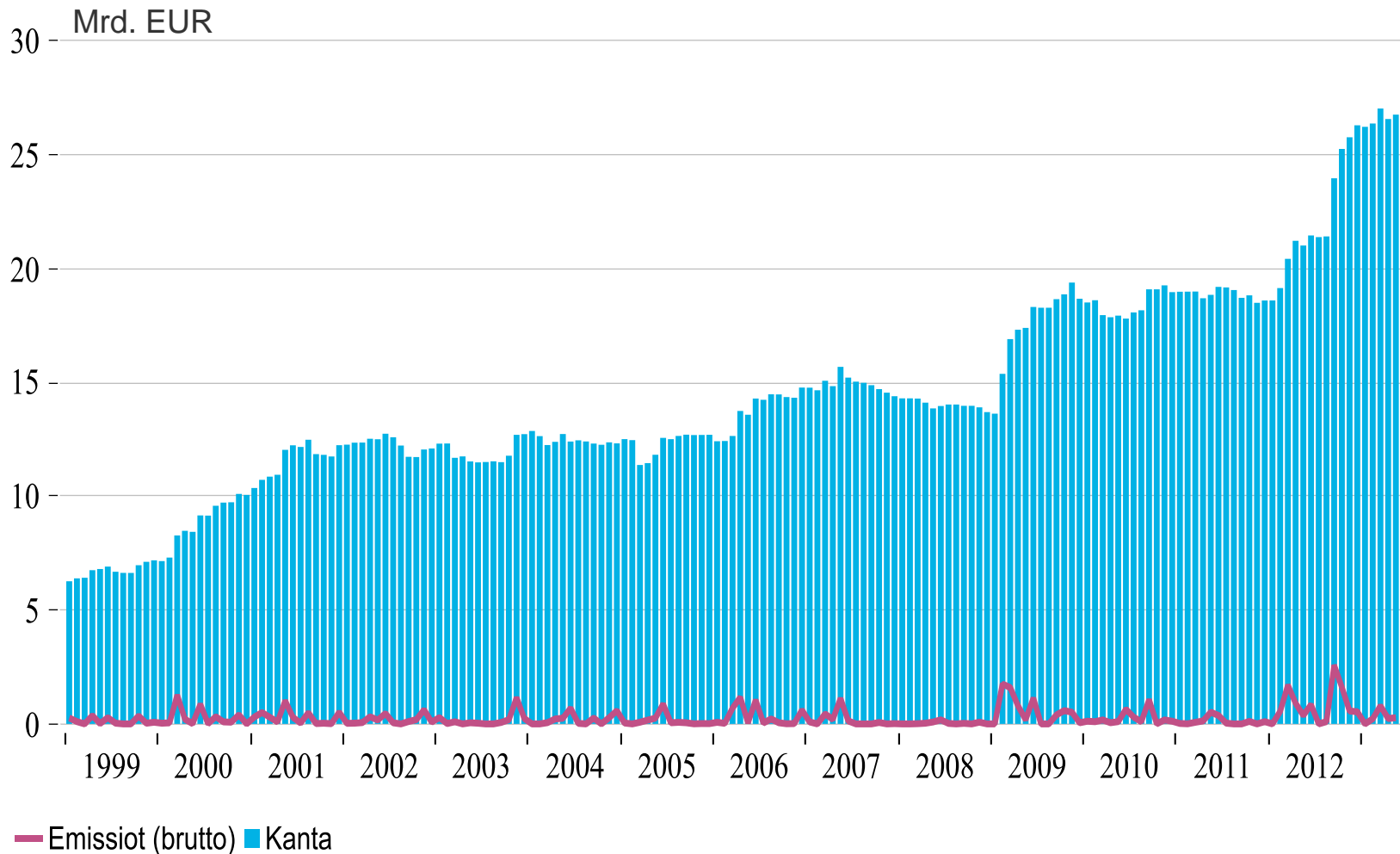
— Sijoituslainat *) — TYEL-takaisinlainat

SUOMEN YRITYSTODISTUSMARKKINAT

SUOMALAISTEN YRITYSTEN LIIKKEESEEN LASKEMAT JOUKKOVELKAKIRJALAINAT*

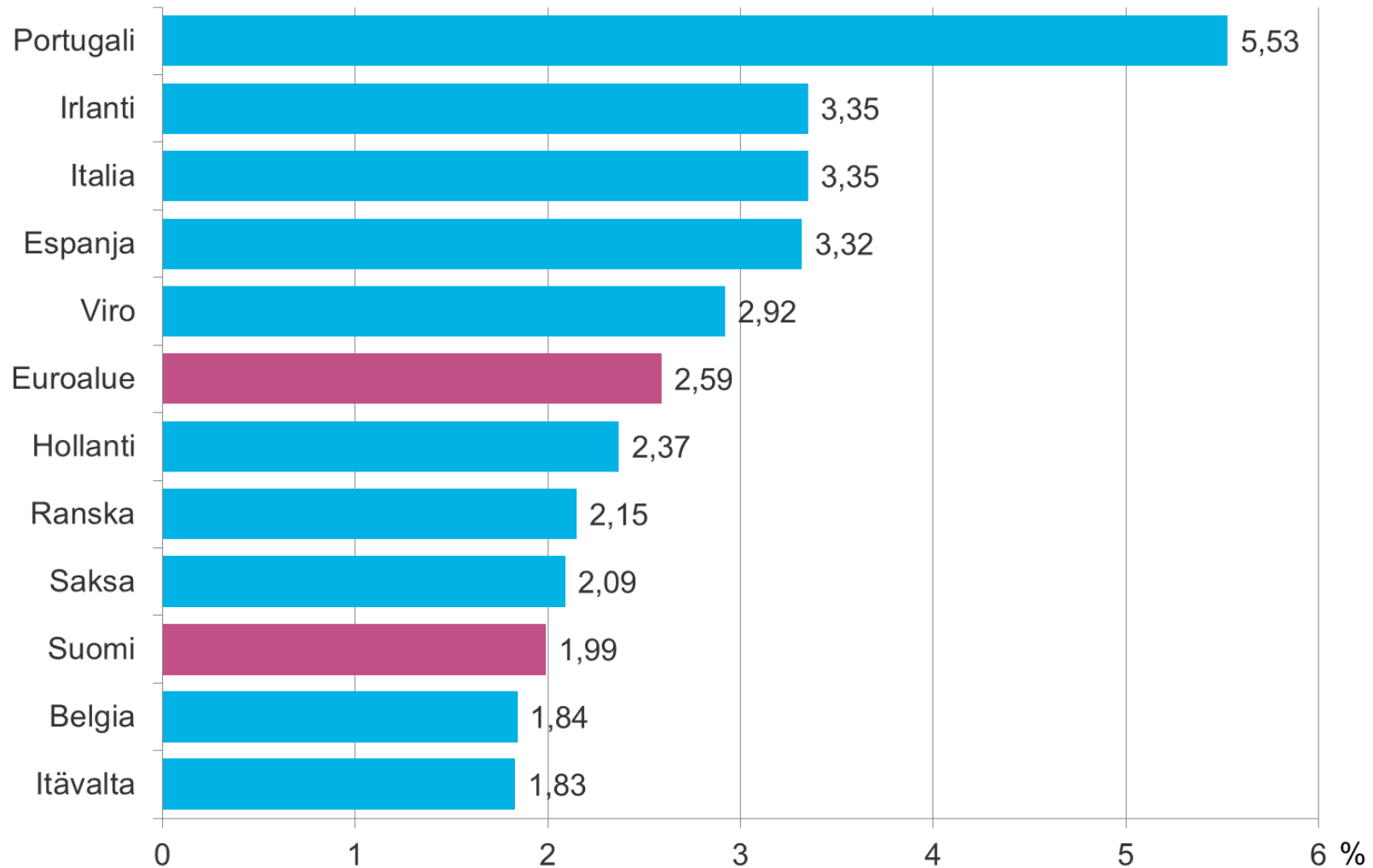
Lähde: Macrobond/Suomen Pankki

*Sisältää sekä Suomessa että ulkomailla liikkeeseen lasketut jvk:t.

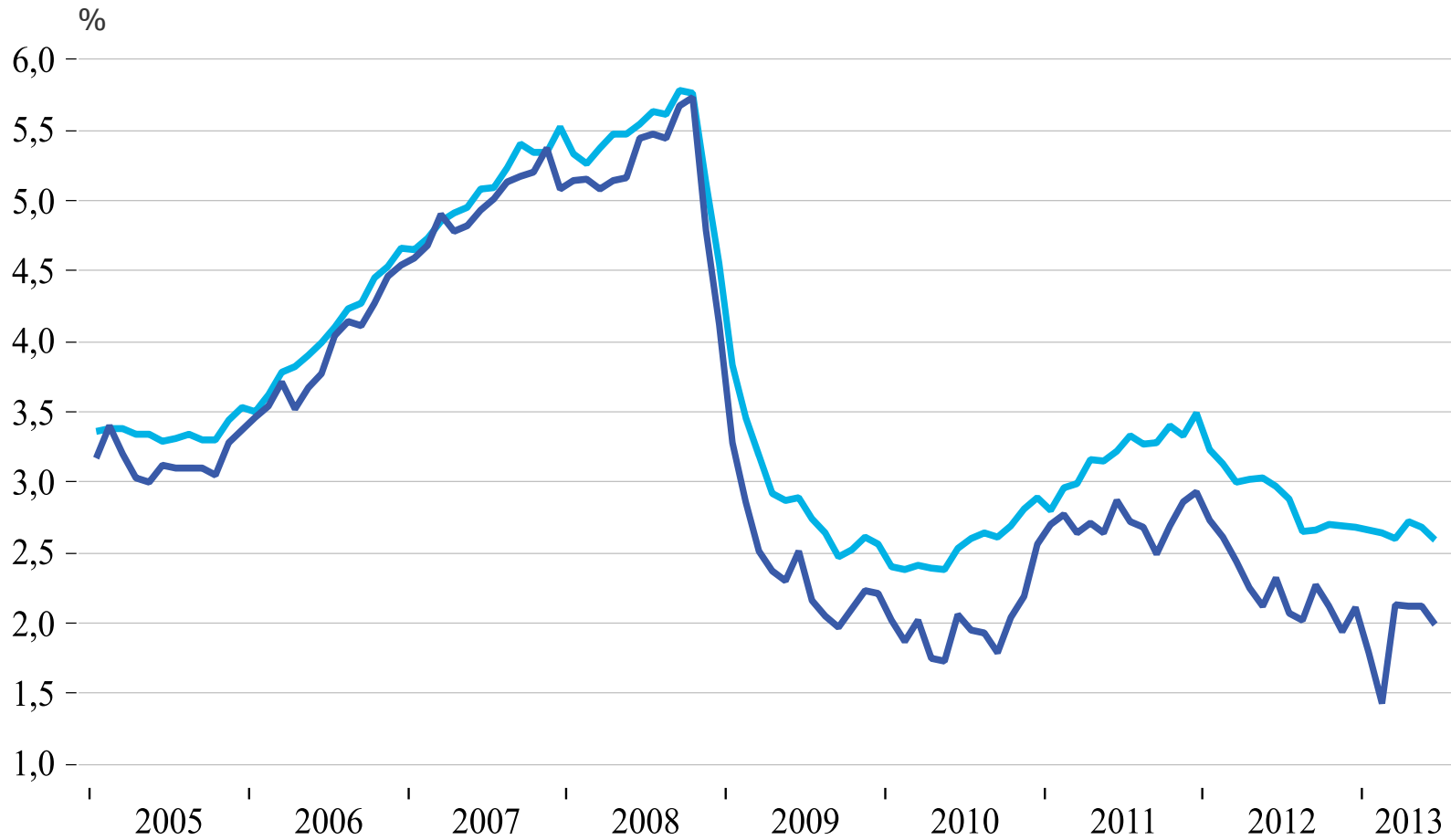

UUSIEN YRITYSLAINOJEN KESKIKOROT MAITTAIN

Uusien yrityslainojen* keskiporko kesäkuussa 2013

UUSIEN YRITYSLAINOJEN KESKIKOROT SUOMESSA JA EUROALUEELLA

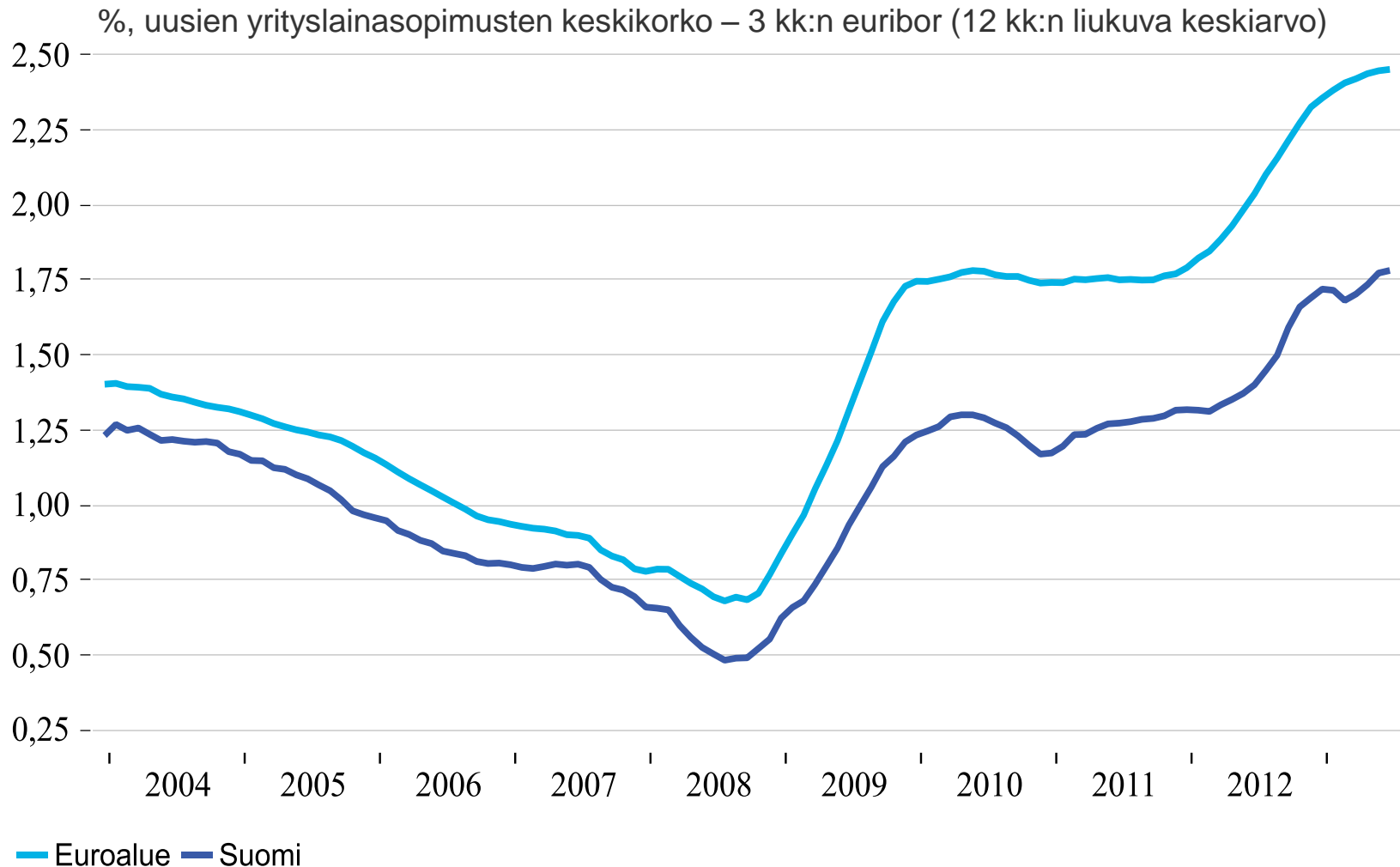

— Suomi — Euroalue

Lähde: Macrobond/EKP

UUSIEN YRITYSLAINOJEN LASKENNALLINEN KORKOMARGINAALI

Lähde: Macrobond/EKP

YHTEENVETO VIIMEAIKAISESTA KEHITYKSESTÄ

- Euroopan velkakriisi ja sen hoitotoimet heijastuneet voimakkaasti euroalueen finanssialaan, etenkin pankkeihin
- Samaan aikaan pankit valmistautuvat sääntelyuudistusten voimaantumiseen
- Suomen pankkien tilanne säilynyt vakaana
- Yrityksille myönnettyjen pankkilainojen määrä jatkanut kasvuaan Suomessa, euroalueella lainakanta supistunut
- Finanssiala toiminut Suomessa kriisin aikana ulkoisen häiriön vaimentajana – ei vahvistajana, kuten monissa Euroopan maissa

